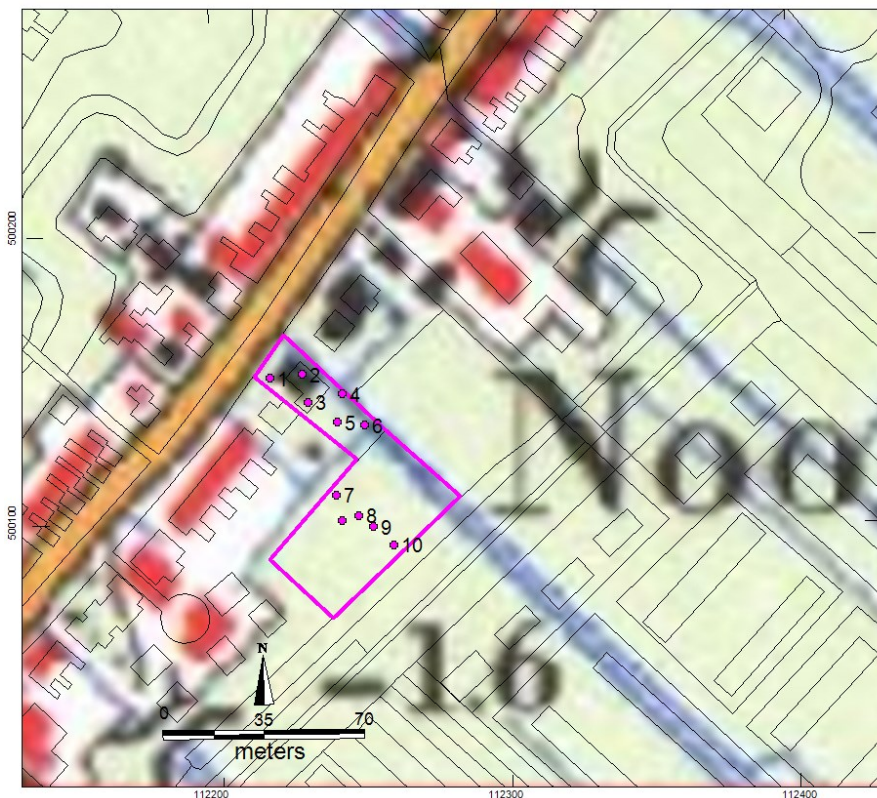

Dorpsstraat 861/863
Assendelft
(Gemeente Zaanstad)

Een verkennend booronderzoek

ArGeoBoor rapport 1213

status: definitief

auteur: A. de Boer (senior prospector)

L.C. Nijdam (senior prospector)

paraaf voor vrijgave

datum: 3 april 2013

Opdrachtgever: Bureau voor
Archeologie

ISSN: 2351-9975

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	3
1 Inleiding.....	4
1.1 Kader.....	4
1.2 Doel en Vraagstelling.....	4
1.3 Administratieve data.....	4
2 Gegevens plangebied.....	5
2.1 Beschrijving plangebied.....	5
2.2 Voorziene ontwikkeling.....	5
3 Archeologische verwachting.....	6
4 Archeologisch veldonderzoek.....	6
4.1 Methode.....	6
4.2 Resultaten.....	6
5 Synthese.....	8
6 Conclusies.....	9
7 Aanbeveling.....	9
Literatuur.....	10
Bijlage 1 boorstaten	

Samenvatting

In opdracht van Bureau voor Archeologie heeft ArGeoBoor een verkennend booronderzoek uitgevoerd ter plaatse van 861/863 te Assendelft (gemeente Zaanstad). Hierbij bestaat de kans dat de bodem geroerd wordt op plaatsen waar dit mogelijk nog niet eerder gebeurd is en eventueel aanwezige archeologische resten verstoord gaan worden. Het booronderzoek is een vervolg op een reeds uitgevoerd bureauonderzoek.

In het plangebied zijn elf boringen geplaatst met een 7 cm Edelmanboor en 3 cm guts. In het plangebied bestaat de ondergrond uit veen. Aan het maaiveld is het bodemprofiel kleiig ontwikkeld. De top van de schone kleilaag (indien zich daaronder veraard veen bevindt) en de veraarde top van het veen zijn niveaus waarin archeologische waarden kunnen worden aangetroffen: de archeologische lagen. Deze lagen zijn aangetroffen in de boringen 1, 3 en 5, echter zonder archeologische indicatoren. Vermoedelijk is deze laag overal in het plangebied aanwezig geweest, maar is de bodem op veel plaatsen vergraven door het bouwen, het slopen van gebouwen en door voormalige ondiepe watergangen of het steken van turf. De archeologische lagen zijn deze bedekt door een geroerde laag met een dikte van minimaal 70 cm.

Door het aanbrengen van heipalen en funderingsmuren is het mogelijk dat het (nog deels aanwezige) archeologisch niveau verder wordt verstoord. Vanwege de reeds bestaande verstoring, en beperkte omvang van deze bodemingreep, kan dit als niet significant worden beschouwd. Het vervangen van de toplaag (40cm) in het te bebouwen perceel leidt niet tot een verstoring van archeologische waarden omdat de bodem overal al tot 70 cm (of dieper) is verstoord.

In het weiland ontbreekt het archeologische niveau overal. Het graven van sloten leidt daarom niet tot het verstoren van archeologische waarden.

Aanbevolen wordt om geen archeologische vervolgonderzoek uit te voeren en het gebied vrij te geven voor de voorziene werkzaamheden.

Ondanks dat het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd kan op basis van de aard van de onderzoeksmethode niet worden uitgesloten dat tijdens graafwerkzaamheden alsnog archeologisch resten worden aangetroffen. ArGeoBoor wijst erop dat men bij bodem verstorende activiteiten verplicht is om eventuele vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OCW conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om indien dit het geval is contact op te nemen met de gemeente Zaanstad.

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van Bureau voor Archeologie heeft ArGeoBoor een verkennend booronderzoek uitgevoerd ter plaatse van Dorpsstraat 861/863 te Assendelft (gemeente Zaanstad). Hierbij bestaat de kans dat de bodem geroerd wordt op plaatsen waar dit mogelijk nog niet eerder gebeurd is en eventueel aanwezige archeologische resten verstoord gaan worden. Het booronderzoek is het vervolg op het reeds uitgevoerde bureauonderzoek.¹

1.2 Doel en Vraagstelling

Het doel van het verkennend booronderzoek is het vaststellen van de bodemopbouw om uitspraken te kunnen doen over de aan-of afwezigheid van archeologische niveaus en mogelijke bodemverstoringen binnen het plangebied. De volgende vragen staan bij het onderzoek centraal:

- Wat is de bodemopbouw in het plangebied?
- Is de bodem nog intact?
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, zo ja welk type onderzoek?

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 (Centraal College van Deskundigen Archeologie, 2011).

1.3 Administratieve data

Projectnaam	Dorpsstraat 861/863 te Assendelft
Toponiem:	Dorpsstraat 861/863
Plaats	Assendelft
Kadastrale nr.	Woonhuis: ASD01N 00471G0000 weiland: ASD01N 02289G0000
Provincie:	Noord – Holland
Gemeente:	Zaanstad
Opdrachtgever:	Bureau voor Archeologie
Contact persoon	Arjan de Boer
bevoegd gezag:	Gemeente Zaanstad
Contactpersoon	Dhr. drs. P. Kleij Postbus 2000 1500 GA Zaandam
Coördinaten plangebied	112.230 / 500.146
Oppervlakte:	2850m ²
Kaartblad:	19D
Onderzoekmeldingsnummer:	56112
Onderzoeknr.	45574

---

¹ De Boer 2013

2 Gegevens plangebied

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan de Dorpsstraat 861/863 (zie afbeelding 1). Het plangebied bestaat uit twee percelen, een perceel direct gelegen aan de Dorpsstraat en een perceel dat daarachter ligt. Het perceel dat direct aan de Dorpsstraat ligt, was tot voor kort bebouwd; de bebouwing is inmiddels gesloopt en het perceel is nu braakliggend. Het achterliggende perceel is in gebruik als weiland.

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (zwarte omtrek) op een topografische kaart.

2.2 Voorziene ontwikkeling

Ter plaatse zijn werkzaamheden voorzien voor de bouw van een huis (perceel aan de Dorpsstraat). Deze werkzaamheden bestaan uit het vervangen van de toplaag (bovenste 40cm) en enkele verkavelingswerkzaamheden (dempen en graven sloten) in het grasland. Zie voor een volledige beschrijving van de werkzaamheden de rapportage van het bureauonderzoek. De werkzaamheden leiden tot een bodemroering waardoor mogelijk archeologische waarden worden verstoord.

3 Archeologische verwachting

De archeologische verwachting is overgenomen uit het bureauonderzoek.² In het hele plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn uit de ijzertijd en recenter. Archeologische resten bestaan uit resten van erven en boerderijen. Daarnaast kunnen resten aanwezig zijn die samenhangen met agrarische activiteiten en de (plaatselijke) winning van turf. De archeologische resten bevinden zich vrijwel direct aan het oppervlak tot ca. 1 m diepte.

De verwachting is dat op het perceel waar tot recentelijk een woonhuis met enkele schuren heeft gestaan de bodem geroerd is. Hier worden geen intacte archeologische resten meer verwacht. Voor zover bekend hebben op het grasland geen bodem verstorende activiteiten plaatsgevonden. Wel ligt het perceel ca. 50cm lager dan de huizen van het bewoningslint – dit kan veroorzaakt zijn door turfwinning in het betreffende perceel, of het kan verklaard worden doordat de omliggende percelen zijn opgehoogd, en het weiland niet.

De conservering van eventuele archeologische resten zal, voor zover deze niet zijn vergraven, gezien de hoge grondwaterstand, goed zijn. De archeologische resten worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een archeologische laag waarin veraard veen als matrix dient voor de aanwezigheid van archeologische artefacten w.o. fragmenten houtskool, hout en aardewerk.

4 Archeologisch veldonderzoek

4.1 *Methode*

Veldinspectie & AHN

Bij een veldinspectie wordt gelet op hoogteverschillen en andere zaken die van belang kunnen zijn voor de archeologische verwachting van het plangebied.

Verkennd booronderzoek

Verspreid in het plangebied zijn 11 boringen (nrs 1/t/m 11) gezet met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm. Alle boringen zijn tot 200cm diepte geplaatst. De opgeboorde grond is lithologisch beschreven conform de NEN 5104.³ De archeologisch belangrijke kenmerken en indicatoren, zoals genoemd in de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB), zijn indien aanwezig beschreven.⁴

4.2 *Resultaten*

Veldinspectie

Uit de veldinspectie is gebleken het weiland, zoals op het AHN zichtbaar is (zie bureauonderzoek) beduidend lager ligt dan de aangrenzende (bebouwde) percelen. Het hoogteverschil langs de rand is 50 cm of meer.

---

² De Boer 2013

³ Nederlands Normalisatie-instituut 1989

⁴ Bosch 2007

Verkennd booronderzoek

De boorbeschrijvingen zijn opgenomen in bijlage 1. De ligging van de boorpunten is aangegeven op afbeelding 2.

De boringen 1 tot en met 6 zijn verspreid geplaatst in het te bebouwen perceel. De boringen hebben een onderlinge afstand van minder dan 10 m. De boringen 2 en 3 zijn uitgevoerd binnen de contouren van het onlangs gesloopte huis. De boringen 7 tot en met 11 zijn ter plaatse van de toekomstige sloot uitgevoerd, eveneens op onderlinge afstand van minder dan 10 m.

In het weiland is steeds een bodemopbouw bestaande uit twee lagen aangetroffen:

- Onderin bevindt zich mineraal-arm riet – zeggeveen. De top van dit pakket bevindt zich ca. 30cm onder het oppervlak, behalve in boring 7 waar de top zich op 90 cm – maaiveld bevindt.
- Bovenin bevindt zich een donker grijze zwak humeuze, siltige kleilaag van ca. 30 cm dik, met een zwakke doorworteling. In boring 7 is de bovenste laag ca. 90 cm dik. Vermoedelijk is hier een oude sloot aangeboord.

In het te bebouwen perceel is de bodemopbouw gevarieerder:

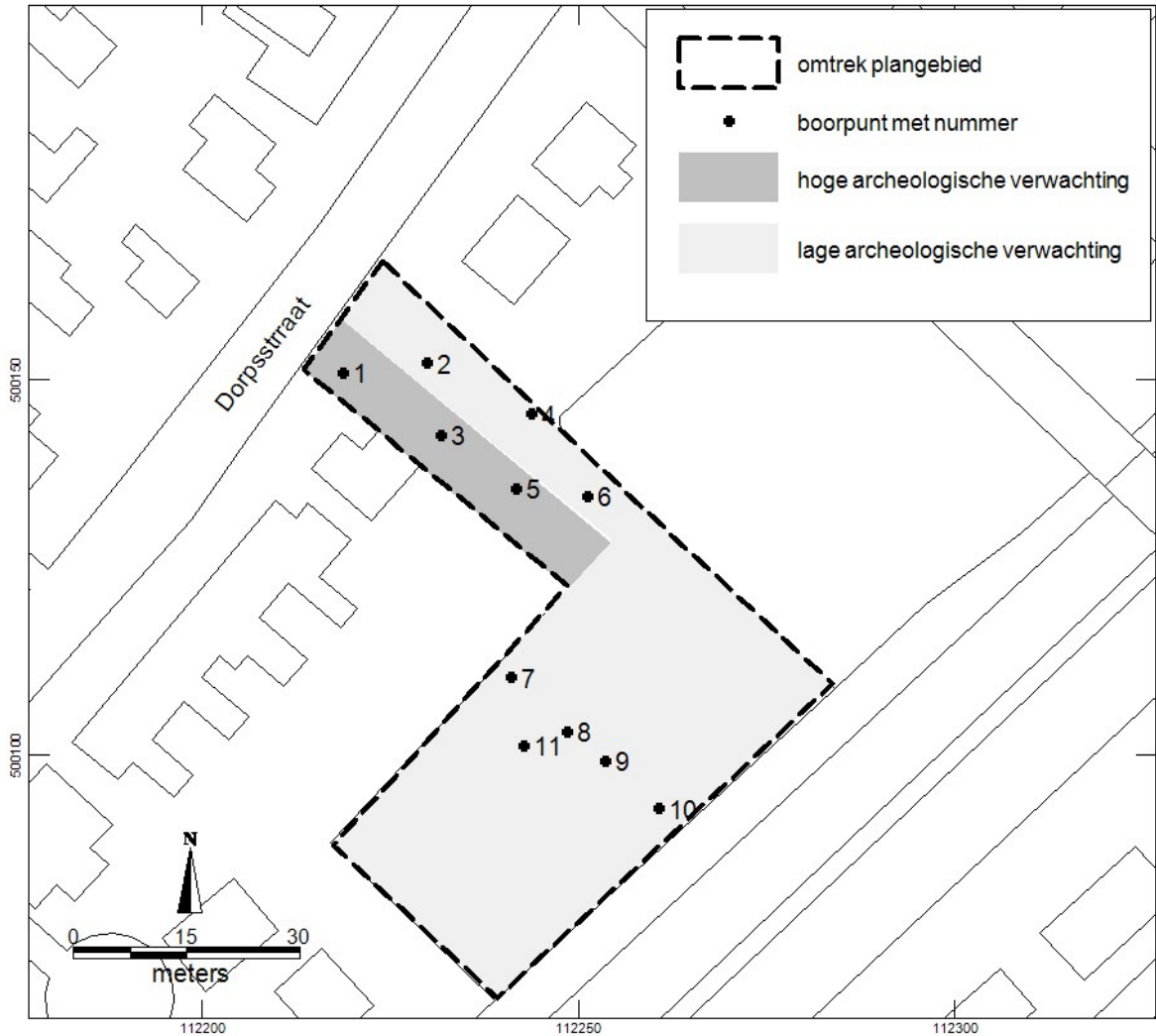
- In alle boringen van het te bebouwen perceel is aan de basis mineraal arm riet – zeggeveen aangetroffen, zoals dit ook in de boringen gezet in het weiland aanwezig was. In drie boringen (boringen 1, 3 en 5), allen gelegen in de zuidwestelijke helft van het noordelijk deel van het plangebied, is de top van dit pakket veraard (zwart, amorf).
- Op het pakket veen bevindt zich een bovenlaag bestaande uit zwak siltige klei of kleilig veen. De top van dit pakket is overal geroerd.
- In boringen 1, 2 en 3 bestaat het bovenste pakket (geroerd en opgebracht) zand. In enkele boringen is een dunne ongeroerde kleilaag aangetroffen (1, 2 en 4).

De bodem is geroerd tot de volgende dieptes:

- Boring 1: tot 110cm
- Boring 2: tot 90cm
- Boring 3: tot 80cm
- Boring 4: tot 90cm
- Boring 5: tot 70cm
- Boring 6: tot 190cm

Archeologische indicatoren

Bij het booronderzoek zijn naast baksteenbrokjes en puin in geroerde lagen geen archeologische indicatoren aangetroffen in archeologisch relevante lagen.

Afbeelding 2. Resultaten van het booronderzoek.

5 Synthese

In het plangebied bestaat de ondergrond uit veen. In en op het veen bevinden zich enkele dunne kleilagen. De top van de schone kleilaag (indien deze ligt op de veraarde veen) en de veraarde top van het veen zijn de niveaus waarin archeologische waarden kunnen worden aangetroffen.

De kleilaag op de veraarde veenlaag kan zijn ontstaan als overstromingsafzetting, of kan door mensen zijn opgebracht. Algemeen bekend is dat in de loop van de middeleeuwen het gebied te maken heeft gehad met overstromingen vanuit de voormalige Zuiderzee. Hierbij kan zich een kleilaagje hebben gevormd en zijn veenwinningskuilen en andere depressies waarschijnlijk ook deels opgevuld met klei. Eventuele archeologische resten die zich op de kleilaag bevinden zijn derhalve afkomstig uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd. Er is in dat geval sprake van 2 archeologische niveaus. De veraarde top van het veen voor de periode ijzertijd-late middeleeuwen tot de 1^e overstromingen en de bovenzijde van de daarop gelegen dunne kleilaag voor de periode na de 1^e overstromingen.

De veraarde veenlaag is aangetroffen de boringen 1, 3 en 5, echter zonder archeologische indicatoren. Vermoedelijk is deze laag overal in het plangebied aanwezig geweest, maar is de bodem in het noordoostelijk deel van het perceel vergraven door het bouwen en slopen van gebouwen of de ligging van een voormalige ondiepe watergang (zie voorblad topografische kaart uit 1971). In het weiland ontbreekt deze veraarde laag overal. Dat is een argument om te vermoeden dat het (laag gelegen) weiland is afgegraven, mogelijk voor turfwinning. In het weiland is dus geen archeologische laag (meer) aanwezig.

De zone waarin de boringen 1,3 en 5 liggen krijgt een hoge archeologische verwachting. Het overige deel van het plangebied krijgt op basis van dit onderzoek een lage archeologische verwachting (zie afbeelding 2).

6 Conclusies

- Wat is de bodemopbouw in het plangebied?
De bodem bestaat uit veen met (oorspronkelijk) in de top een veraarde laag. Hierop bevindt zich een pakket kleilig veen of zwak siltige klei. De ongeroerde bodem lagen zijn bedekt met een minimaal 70 cm dikke laag met geroerde grond. In drie boringen bestaat deze top uit (antropogeen) zand.
- Is de bodem nog intact?
De top van het bodemprofiel in het te bebouwen perceel is overal geroerd: minimaal tot 70 cm. Op de meeste plekken ontbreekt de veraarde veenlaag. De archeologische laag is dus op veel plaatsen niet meer intact. In het weiland ontbreekt deze geheel.
- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische waarden bedreigd door de voorgenomen graafwerkzaamheden?
De twee archeologische lagen zijn in slechts drie van de elf boringen aanwezig vanaf ca. 70 cm onder maaiveld. De verstoring van deze, in potentie archeologie bevattende bodemlagen, beperkt zich tot het aanbrengen van heipalen.
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, zo ja welk type onderzoek?
Gezien de geringe kans dat daadwerkelijk archeologische resten worden verstoord wordt een archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk geacht.

7 Aanbeveling

Aanbevolen wordt om geen archeologische vervolgonderzoek uit te voeren en het gebied vrij te geven voor de voorziene werkzaamheden.

Ondanks dat het onderzoek zorgvuldig is uitgevoerd kan op basis van de aard van de onderzoeksmethode niet worden uitgesloten dat tijdens graafwerkzaamheden alsnog archeologisch resten worden aangetroffen. ArGeoBoor wijst erop dat men bij bodem verstorende activiteiten verplicht is om eventuele vondsten en grondsporen te melden bij de Minister van OCW conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om indien dit het geval is contact op te nemen met de gemeente Zaanstad.

Literatuur

Bosch, J.H.A., 2008: Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1. Op basis van de Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 5.2. Deltares-rapport 2008-U-R0881/A.

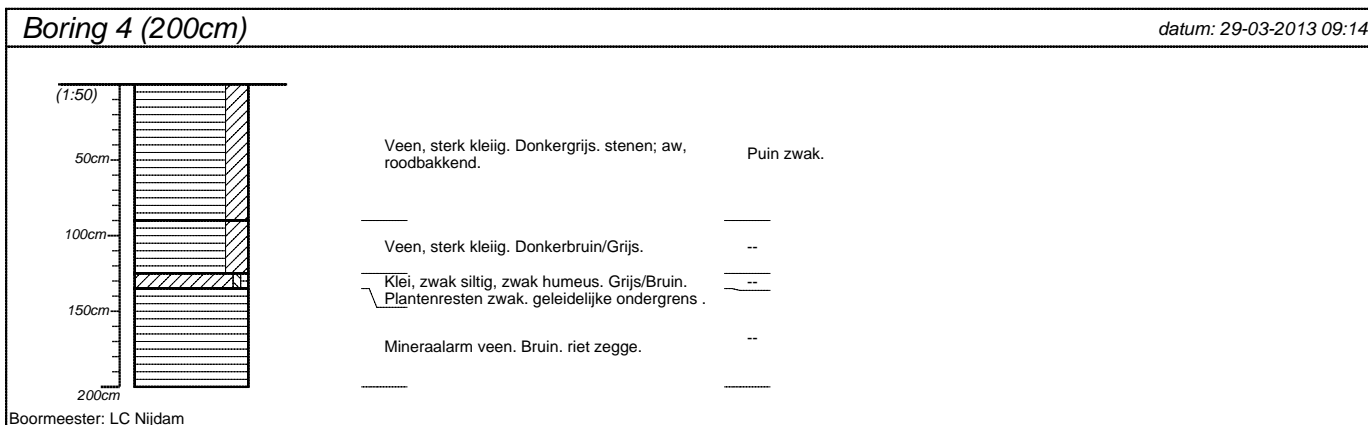
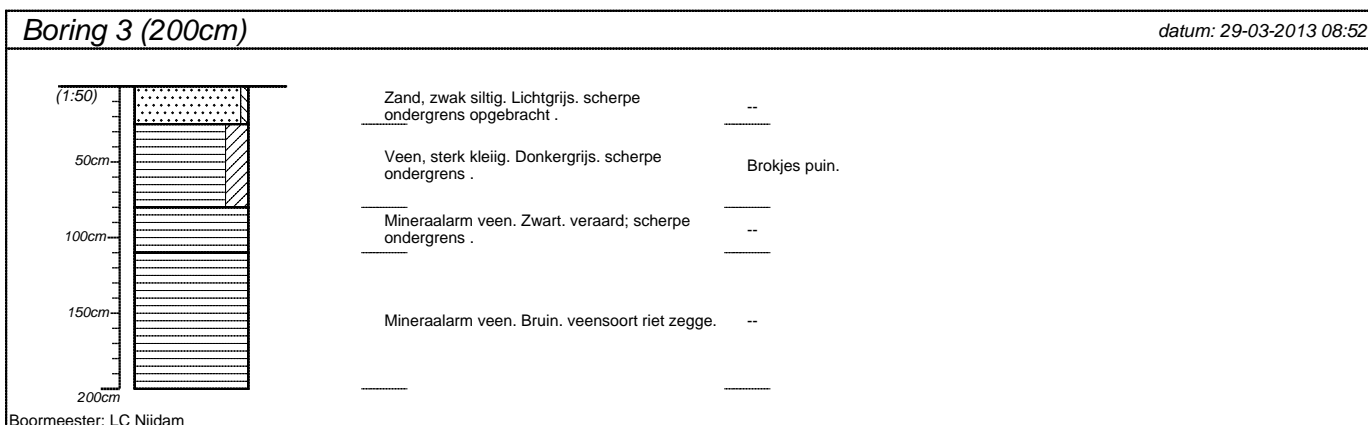
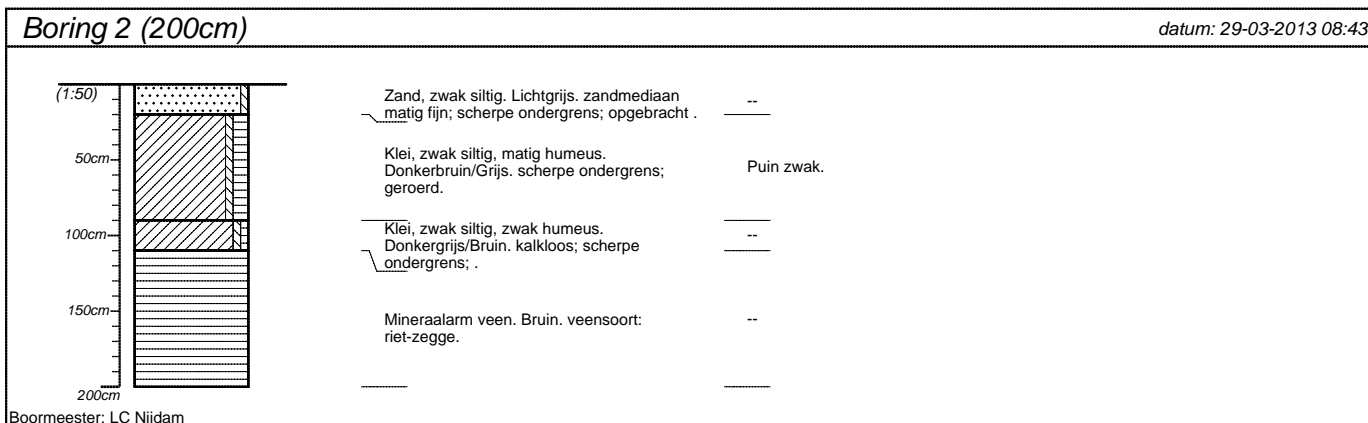
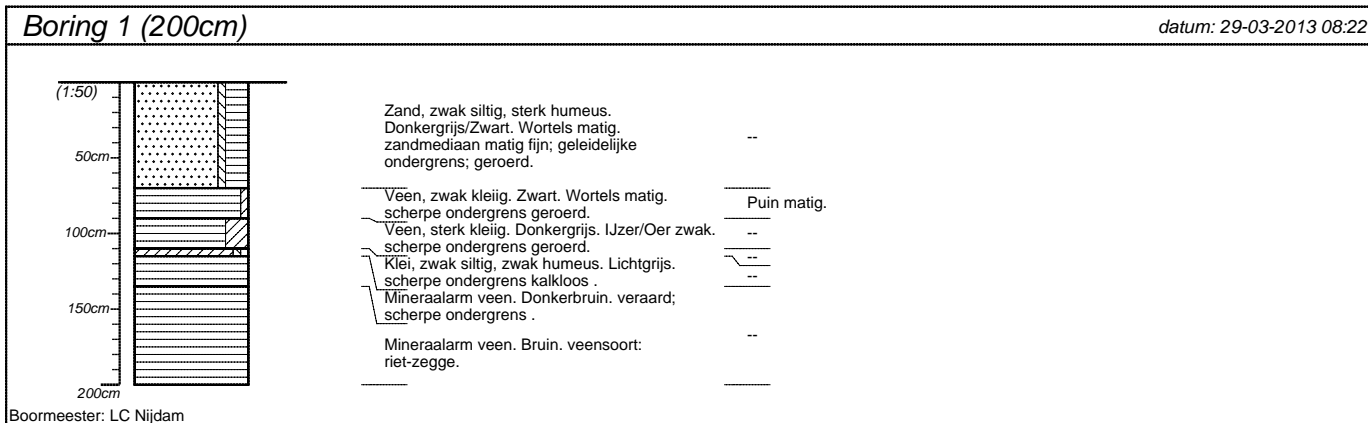
De Boer, A., 2013: Bouw woonhuis en herindeling grasland perceel, Assendelft, Dorpsstraat 861-863, gemeente Zaanstad. Bureau voor Archeologie Rapport 2013.02. Een bureauonderzoek.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters, Nederlands Normalisatie-instituut Delft.

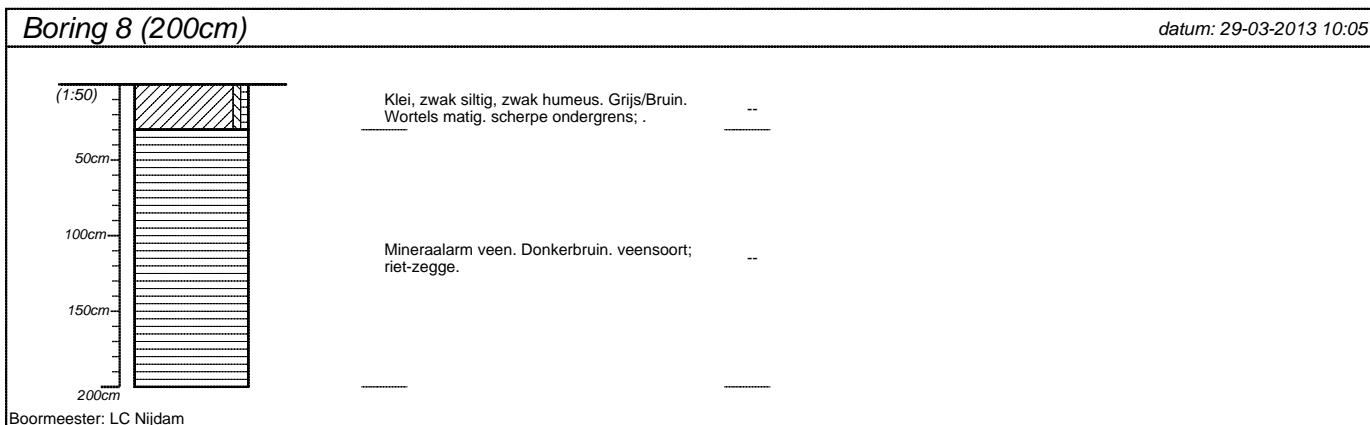
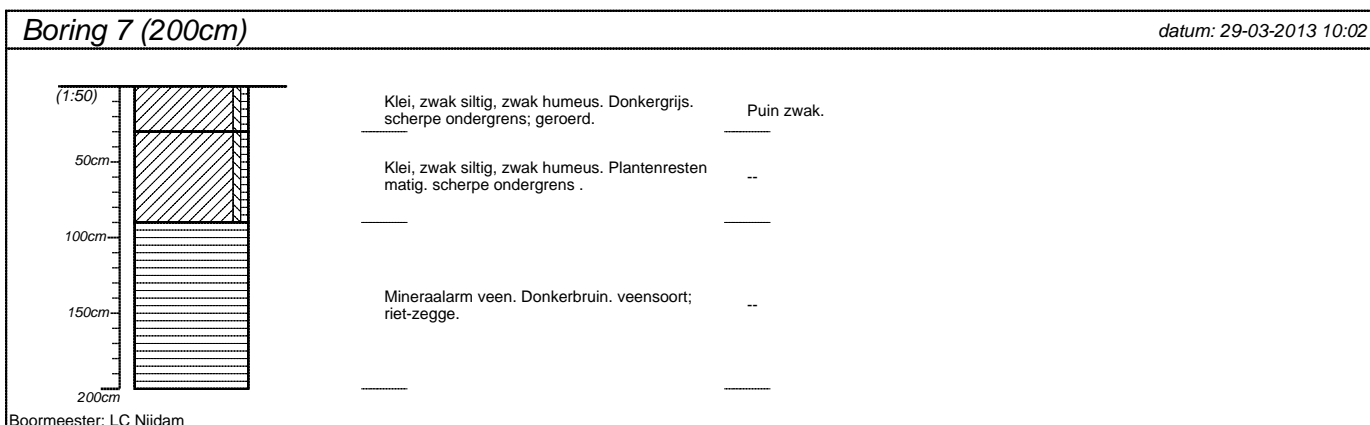
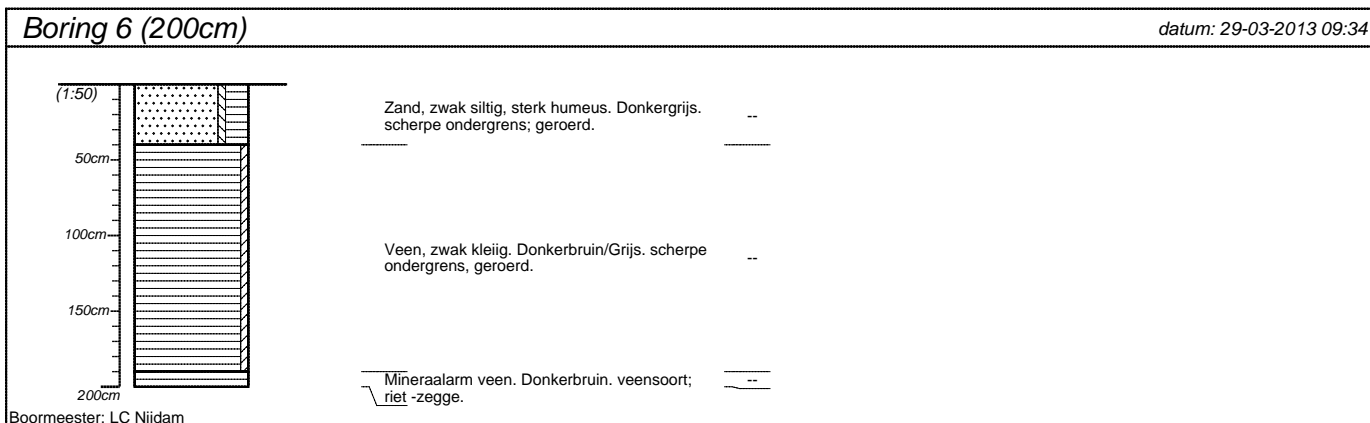
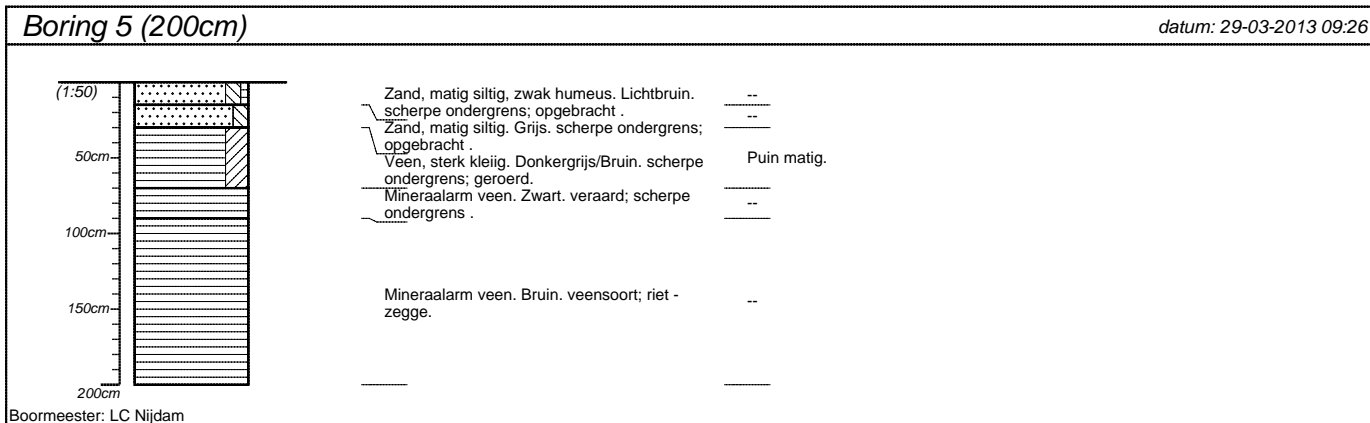
kaarten

Kadaster 1971: Topografische kaart schaal 1:25.000. Kaartblad 19D Krommenie, Wormer en Wormerveer. Geraadpleegd op www.watwaswaar.nl.

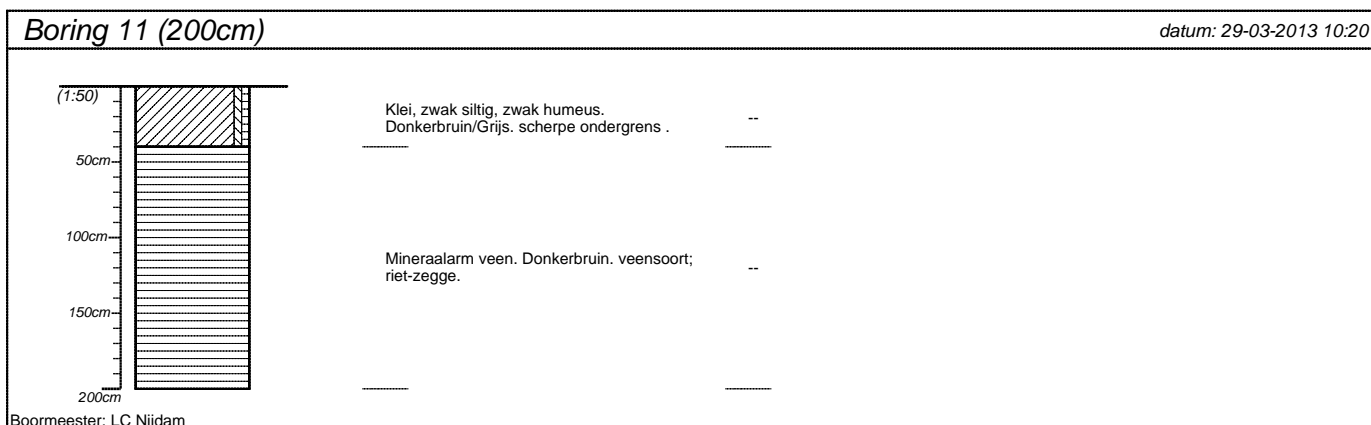
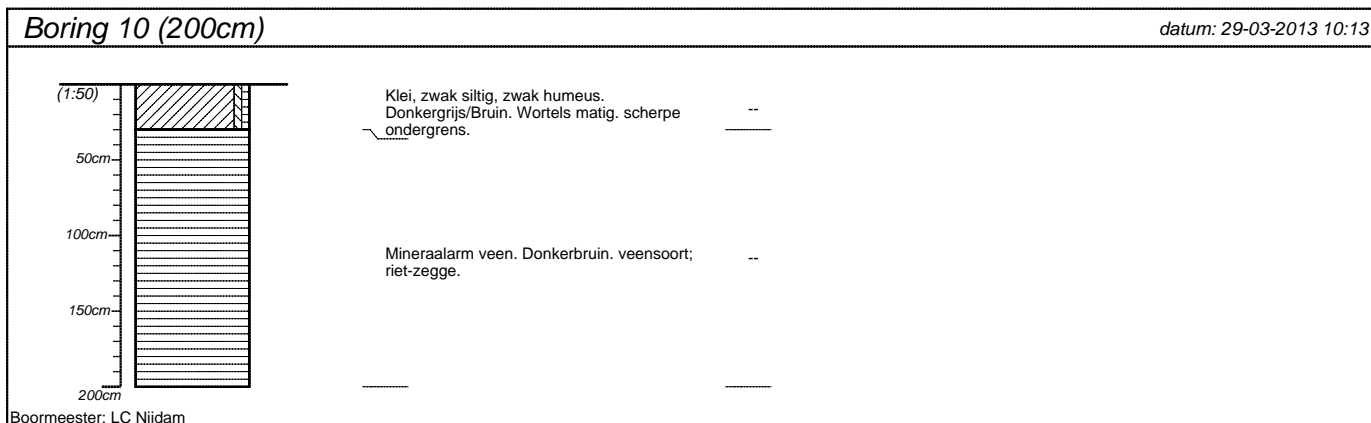
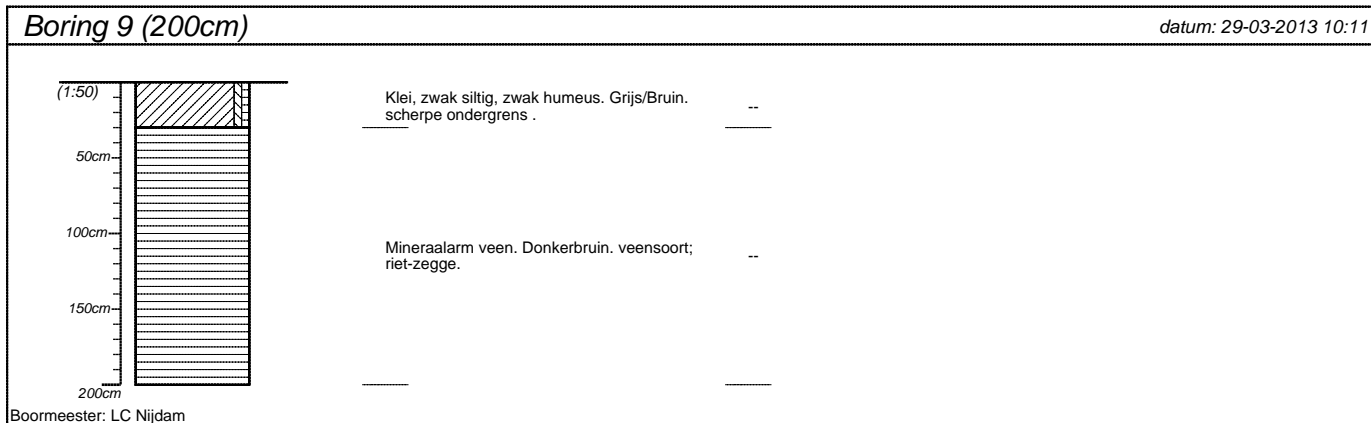
Bijlage 1 boorstaten

projectnummer OAGB.068	blad 1/3	locatieadres Dorpstraat 861/863
locatie Assendelft		postcode / plaats
opdrachtgever B. v. A		land
bureau ArGeoBoor		

projectnummer OAGB.068	blad 2/3	locatieadres Dorpstraat 861/863
locatie Assendelft		postcode / plaats
opdrachtgever B. v. A		land
bureau ArGeoBoor		

projectnummer OAGB.068	blad 3/3	locatieadres Dorpstraat 861/863	
locatie Assendelft		postcode / plaats	
opdrachtgever B. v. A		land	
bureau ArGeoBoor			